

Panium — Yigirma birinchi raqam

Ulugʻvor yurtidagi yakshanba qonuni sari harakat

Jeff Pippenger

2026-03-05

Doniyor kitobining oʻn birinchi bobidagi oʻn oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha boʻlgan tarix Yakshanba qonunining timsoli bilan boshlanadi va shu timsol bilan yakunlanadi. Ushbu qatorning boshi va oxiri bir xil boʻlgani Masihning Alfa va Omega sifatidagi muhrini koʻrsatadi. Paygʻambarlik nuqtai nazaridan bu oʻn oltinchi oyatni yigirma ikkinchi oyat bilan muvofiqlashtirishni talab etadi. Bu amalga oshirilganda, Makkabiylar qatori orqali ifodalangan ulugʻvor yurt tarixi oʻninchi oyatdan oʻn beshinchi oyatgacha boʻlgan tarix ichiga koʻchiriladi.

Makkabeylar

Makkabiylar qoʻzgʻoloni 1776-yilda boshlangan va Amerika Qoʻshma Shtatlari 1798-yilda Muqaddas Kitob bashoratining oltinchi shohligiga aylanganda yakunlangan yigirma ikki yilni ifodalaydi. Bu yigirma ikki sonini 1798-yildagi oxirzamon bilan bevosita bogʻliq boʻlgan tarix sifatida belgilaydi; aynan shu yerda Doniyor kitobining oʻn birinchi bobi qirqinchi oyati boshlanadi.

Yigirma ikki sonining 1798 yil bilan boʻlgan munosabatini aniqlash muhimdir. Makkabiylar qoʻzgʻoloni Amerika inqilobining timsoli boʻlib, ulugʻvor yurtning har ikki inqilobini (jismoniy va ruhiy) Salavkiylar hamda Yevropa podshohlarining davlat boshqaruvi sanʼatini, shuningdek Yunoniston va Rimning cherkov boshqaruvi tizimini rad etgan inqiloblar sifatida oʻzaro muvofiqlashtiradi. Har ikkala tarixiy guvohlikda ham Yunoniston va Rim shimol podshohini ifodalagan.

Makkabiylar sulolasi yigirma uchinchi oyatda tasvirlangan, biroq u oʻn beshinchi oyatdagi Paniumdan 33 yil keyin boshlangan va oʻn oltinchi oyatdagi Pompeydan sal koʻproq yuz yil avvalgi tarixni ifodalaydi. Bu sulola xoch hukmida yakun topadi; bu hukm milodiy 70 yilgacha davom etgan boʻlsa-da, hukmning oʻsha davri yigirma ikkinchi oyatda shunchaki xoch sifatida koʻrsatilgan. Paygʻambarlik maʼnosida Makkabiylar sulolasi 1776 yildan boshlab ulugʻvor yurtni ifodalaydi, soʻngra 1798 yilda Hasmoniylar sulolasi, keyin esa Hirodiylar sulolasi orqali xoch va milodiy 70 yilgacha yetib boradi; u yigirma ikkinchi oyatda tugaydi va 1776 yildan 1798 yilgacha boʻlgan yigirma ikki yil bilan boshlanadi. 1776 yildan 1798 yilgacha boʻlgan yigirma ikki yil, shuningdek, 9/11 dan 2023 yilgacha boʻlgan yigirma ikki yilning ham timsolidir; bu Daniel oʻninchi bobda yigirma ikki kun sifatida timsollangan edi. Makkabiylar sulolasi “yigirma ikki” bilan boshlanadi va “yigirma ikki” bilan tugaydi.

Toʻrt Rim hukmdori

Oʻn oltinchidan yigirma ikkinchi oyatlargacha boʻlgan oyatlar toʻrtta Rim hukmdorini bevosita aniqlab beradi va oyatlar ichida yana bir qatorni ifodalaydi. Makkabiylar qatori “takrorlash va

kengaytirish” tamoyiliga asoslanib moslashtirilgan, Rim qatori esa oyatlarda bevosita ifodalanagan. Miloddan avvalgi 31-yilda Aktiy jangida Muqaddas Kitob bashoratining to‘rtinchi shohligi sifatida Rim taxtga ko‘tarilar ekan, Pompey uch to‘siqdan dastlabki ikkitasini zabt etdi. Uning ortidan Yuliy Qaysar, Avgust Qaysar va Tiberiy Qaysar keldi. Pompey lashkarboshi edi, oxirgi uch timsol esa imperatorlar sifatida o‘zaro bog‘langan.

To‘rtta hukmdorning oxirgisi yigirma ikkinchi oyatda Masih xochga mixlangan joyda vafot etadi; shu sababli biz Rimning to‘rtta hukmdorining oxirgisini o‘n oltinchi oyatdagi yakshanba qonunigacha orqaga olib borishimiz kerak. Buni qilganimizda, Pompey to‘rtta yo‘lbelgining birinchisini ifodalaydi; bunda to‘rtinchi va yakuniy yo‘lbelgi o‘n oltinchi oyatdagi yakshanba qonuni bilan mos tushadi. O‘n oltinchi oyat Tiberiy Qaysar tomonidan ifodalanadi, o‘n beshinchi oyatdagi Panium jangi Avgust Qaysar tomonidan, o‘n birinchi oyatdagi Rofiya jangi esa Yuliy Qaysar tomonidan ifodalanadi; shu tariqa General Pompey o‘ninchi oyat va 1989-yilni belgilaydi.

Bu, Doniyor o‘n birinchi bobining qirqinchi oyatidagi “yashirin tarix” — 1989-yilda Sovet Ittifoqining qulashidan boshlab qirq birinchi oyatdagi yakshanba qonunigacha bo‘lgan tarix — o‘ninchi oyatdan yigirma uchinchi oyatgacha ifodalgan tarixda uchta bashorat chizig‘i orqali tasvirlanganini ko‘rsatadi. Makkabiylar, Rim hukmdorlari va Rimning vakil kuchlari olib borgan uchta jang.

Men sizlarning oldingizga uchinchi marta bormoqdaman. Har bir so‘z ikki yoki uch guvohning og‘zi bilan tasdiqlanadi. 2 Korinfliklarga 13:1.

Uch Vakil Urushi

O‘ninchi oyat miloddan avvalgi 219 yildan 217 yilgacha sodir bo‘lgan to‘rtinchi Suriya urushining yakunini belgilaydi; o‘sha paytda Antiox III Magnus (Buyuk) o‘n birinchi oyatdagi jang oldidan yana kuch to‘plagan edi, bu esa Yuliy Qaysar orqali ifodalanadigan Rofiya jangi edi. O‘ninchi oyat qirqinchi oyatda ifodalganidek, 1989 yildagi Sovet Ittifoqining qulashini ko‘rsatadi, va Pompey o‘sha tarix bilan uyg‘unlashadi. O‘n oltinchi oyat Yahudoning ulug‘vor yurtining zabt etilishini ifodalaydi; bu Amerika Qo‘shma Shtatlaridagi yakshanba qonunining timsolidir, biroq Pompey 1989 yil bilan ham uyg‘unlashadi, va 1989 yilda zamonaviy Rim o‘zining birinchi to‘sig‘ini yengib o‘tdi, ammo shu bilan bir vaqtda u Ronald Reyganni ulug‘vor yurt bilan maxfiy ittifoq tuzishga yo‘ldan urib, Protestant Amerikani ham ruhiy jihatdan zabt etdi. Shohning Rim fohishasi bilan tuzgan ittifoqi ruhiy zinoni anglatadi.

1989 yil Rim fohishasi yer yuzining barcha shohlari bilan zinokorlik qilish uchun o‘zining yetmish yillik davridan chiqishni boshlagan vaqt edi. Birinchi shoh 1989 yildagi Amerika Qo‘shma Shtatlaridir, chunki Amerika Qo‘shma Shtatlari shuningdek Izayo yigirma uchinchi bobdagi Tir fohishasi bo‘lgan Izebelga uylangan Axab orqali ham ifodalanadi.

Va o‘sha kunda shunday bo‘ladiki, Tir bir podshohning kunlaridek yetmish yil unutilgan bo‘ladi; yetmish yilning oxirida esa Tir fohishadek kuylaydi. Arfangni ol, shahar bo‘ylab kezgin, ey unutilgan fohisha; yoqimli ohanglar chal, ko‘p qo‘shiqlar ayt, toki seni eslasinlar. Va shunday bo‘ladiki, yetmish yilning oxiridan keyin Egamiz Tirni yo‘qlaydi, va u o‘z haqiga

qaytadi hamda yer yuzida bo'lgan dunyoning barcha shohliklari bilan fohishalik qiladi. Ishayo 23:15–17.

Fohisha ayol 1798-yildagi “oxirat vaqti”da, Doniyor 11-bobning qirqinchi oyatida tasvirlanganidek, o‘zining halokatli yarasini olganida unutilgan edi. 1989-yildagi “oxirat vaqti”da esa u o‘zining halokatli yarasining sog‘ayish davrini, o‘z hokimiyatining belgisini majburan joriy etadigan birinchi shohlik bilan zino qilish orqali boshlaydi. O‘sha shohlik Ahab orqali ham, Fransiya orqali ham ifodalangan bo‘lib, 538-yilda papalikni yer yuzining taxtiga o‘tqazgan va papalik hokimiyatining yuksalishini qo‘llab-quvvatlagan bosh shohlik bo‘lgan. Shu sababli ular “Katolik cherkovining to‘ng‘ich farzandi”, shuningdek “Katolik cherkovining eng katta qizi” deb ataladi. Fransiya ham, Ahab ham 1989-yildan yakshanba qonunigacha bo‘lgan davrda Qo‘shma Shtatlarning roliga guvohlik beradi.

Ishayo yigirma uchinchi bobda Tirning fohishasi haqida so‘z boradi; u, shuningdek, Vahiy o‘n yettinchi bobdagi fohishadir, uning peshonasiga “Ulug‘ Bobil” deb yozilgan. U “unutilgan” bo‘lib, bu 1798-yildan boshlangan Amerika Qo‘shma Shtatlari tarixiga taalluqlidir; o‘sha paytda papalik Muqaddas Kitob bashoratidagi beshinchi shohlik, ya‘ni Vahiy o‘n uchinchi bobdagi dengiz hayvoni bo‘lishdan to‘xtadi. Shundan so‘ng Amerika Qo‘shma Shtatlari Muqaddas Kitob bashoratidagi oltinchi shohlik sifatidagi rolini, ya‘ni Vahiy o‘n uchinchi bobdagi yer hayvoni sifatidagi rolini boshladi. Oxir-oqibat, Amerika Qo‘shma Shtatlari Vahiy o‘n yettinchi bobdagi o‘n shohning bosh shohiga aylanadi. “Yetmish yil” davrining ramziy tarixi, “bir shohning kunlari” Muqaddas Kitob bashoratidagi birinchi shohlik sifatida Bobil hukmronlik qilgan yetmish yilni anglatadi. Bu 1798-yildan boshlab yakshanba qonunigacha bo‘lgan Amerika Qo‘shma Shtatlari tarixining timsolidir; bunda Amerika tarixining tashqi chizig‘i Respublikachi shox bilan, ichki chizig‘i esa Protestant shox bilan ifodalanadi. Davlat boshqaruvi bilan cherkov boshqaruvining ajratilishini ta‘minlaydigan Konstitutsiyaning yuragini ifodalovchi ana shu ikki shox Amerikaning kelajagi mavzusidir.

Shoh Tirdan yetmish yilga unutilishi belgilangan, so‘ngra 1989 yildagi oxirzamon vaqtdan boshlab yakshanba qonunigacha u kuylay boshlaydi. U buni maxfiy ittifoq bilan boshladi: Protestant Amerikasi dinini qo‘lga kiritdi va Sovet Ittifoqining qulashi bilan janub shohining siyosiy tuzilmasini qulatdi. Yetmish yillik bir davr shunday bir tarixda yakun topadiki, unda Buyuk Antiox o‘n va yettiga bo‘lingan o‘n yetti yillik bir davrning o‘rtasida turadi; bu sonlar ko‘paytirilganda “yetmish” hosil bo‘ladi. Rofiya bilan Paniyum oralig‘ida yakunlangan tashqi ikki yuz ellik yilning boshida, Daniel xalqiga nisbatan “yetmish” hafta belgilanishi bilan ichki ikki ming uch yuz yillik vaqt bashorati boshlanadi. O‘sha yetmish haftaning oxirida, milodiy 34-yilda, qadimgi Isroil Uning tanlangan ahd xalqi sifatida Xudodan abadiy ajratildi, va Xudo O‘zining masihiy kelini bilan nikohga kirgan edi hamda o‘shanda boshqa xalqlarga yuzlanayotgan edi.

Miloddan avvalgi 207-yilda Antiox “yetmish”ning o‘rtasida turibdi; bu uning shohligining imtiyozli xalq maqomi nihoyasini “ulug‘vor yurt” sifatida belgilaydi — ya‘ni U zamonaviy Isroilni ko‘tarib chiqarishni tanlagan yurt sifatida. Yakshanba qonuni paytida oltinchi shohlik sifatida Amerika Qo‘shma Shtatlarining oxiri Ishayoning “yetmish yili”ning ham oxiridir. Antioxning ikki yuz ellik yillik chizig‘i, o‘n oltinchi oyatdagi Yakshanba qonunidan sal oldin, Amerika Qo‘shma

Shtatlarining Respublikachi shoxi uchun sinov muddatining yopilishini ko'rsatmoqda. 1844-yil 22-oktabrda hukm boshlanganda yakun topgan ikki ming uch yuz yil, Yakshanba qonunida hukmning qachon yopilishini oldindan ifodalaydi. Ikki ming uch yuz yil, so'zma-so'z Isroilning Xudoning tanlangan xalqi sifatidagi yakunini ko'rsatuvchi yetmish hafta bilan boshlanadi. Ikki ming uch yuz yillik umumiy davrning oxiri, advent harakati Yakshanba qonunigacha davom etganidek, protestant harakatining yakunlanishi bilan xulosalanadi. 1844-yildagi yopiq eshik takrorlanganda, eshiklar Respublikachi shoxga, protestant shoxga va hukumat hayvoniga yopiladi.

Antioxning o'n va yetti davri oralig'ida turishi, uning sinov muddati nihoyasiga yetgan paytda turishini anglatadi. Yer hayvoni bo'lgan Amerika Qo'shma Shtatlari hukumatining sinov muddati yakshanba qonunida tugaydi, biroq respublikachi shoxning sinov muddati yakshanba qonunidan oldin tugaydi.

Iso unga dedi: "Senga yetti martagacha demayman, balki yetmish karra yetti martagacha."
Matto 18:22.

"Yetmish karra yetti" iborasi Muqaddas Kitobda sonlar shu tarzda ko'paytma shaklida ifodalangan yagona o'rindir. "Yetmish karra yetti" — Doniyor xalqiga "belgilab qo'yilgan" to'rt yuz to'qson yildir. Bu ikki ming uch yuzni boshlaydigan yetmish hafta bo'lib, ayni bir boshlanish nuqtasidan ikki yuz ellik yilning oxirida Antiox o'n va yettining o'rtasiga keladi. O'sha yerda Buyuk Antiox buyuk kurashning muqaddas dramasida o'z tarixining so'nggi harakatlarida o'z o'rnini egallaydi.

1844-yildagi yopiq eshik yakshanba qonunining yopiq eshigini ifodalaydi; va o'n oltinchi oyatdagi yakshanba qonunidan oldin, Antiox o'z shohligining oxirini belgilashi bilan, yetti yillik bir davr boshlanadi, so'ngra yetti yilning yakunida uning shohligi nihoyasiga yetadi. Yetti yillik davr hayvon suratining sinov vaqtini ifodalaydi, va bu davr 321-yildagi birinchi yakshanba qonuni bilan boshlanadi. Oxirgi yakshanba qonunining timsoli bo'lgan birinchi yakshanba qonunidan oldin, farmon bilan boshlanuvchi o'n yillik bir davr mavjud. 313-yildagi "farmon" bilan o'n yil orqali ifodalangan sinov boshlanadi, so'ng Antiox birinchi yakshanba qonunini chiqaradi va Respublika shoxining sinov muddati tugaydi. Yetti yilning oxirida Panium va yakshanba qonuni kelib, 330-yilda sharq va g'arbning bo'linishini yuzaga keltiradi.

Pompey

Pompey o'n oltinchi oyatda ulug'vor yerni zabt etdi, biroq miloddan avvalgi 65-yildan 63-yilgacha bo'lgan ikki yillik davr ichida Pompey, Doniyor sakkizinchi bob, to'qqizinchi oyatning bajo bo'lishida, amalda "sharq"ni va "[ulug'vor] yer"ni zabt etdi; bu esa qirqinchi oyat va 1989-yildagi ikki karra zabt etishni timsollaydi.

Butparast Rim uchun uchinchi to'siq Avgust Qaysar tomonidan amalga oshiriladi; u Rimdagi ilk rasmiy triumviratni shakllantirgani bilan mashhur bo'lib, bu Rimdagi birinchi rasmiy uch karra ittifoqni ifodalaydi. Rim rahbarlarining uchinchi yo'l-belgisida ushbu uch karra ittifoq Rim tarixida rasman belgilangan bo'ladi. O'n oltinchi oyatdagi yakshanba qonunida ajdaho, maxluq va soxta payg'ambarning uch karra ittifoqi o'rnatiladi, so'ngra Zakariyo bayon qilganidek, yovuzlik qushi yana Shinardagi o'z o'rniga qaytarib qo'yiladi.

Avgust Qaysar birinchi rasmiy Rim Triumviratini tuzdi, biroq tarixchilar uni Ikkinchi Triumvirat deb ataydilar, chunki Yuliy Qaysar ham bir Triumvirat tuzgan edi, ammo u Rim hukumatining rasmiy Triumvirati emas edi. Yaqinda keladigan yakshanba qonuni paytida ajdaho, hayvon va soxta payg'ambarning uch tomonlama ittifoqining ramzlari sifatida Yuliy va Avgust Qaysarning o'zaro munosabati shunday tiplashtirilganki, Yuliy yakshanba qonunchiligini majburan joriy etish harakatining boshida, Avgust esa oxirida turadi. Bu bashoratli munosabat, shuningdek, milodiy 67-yildagi Sestiy qamali bilan ham ifodalanadi, undan keyin esa Titus qamali kelgan. Yuliy — Sestiy, Avgust esa — Titusdir. Yuliy va Avgust uch tomonlama ittifoqni, Sestiy va Titus esa qamalni ifodalaydi.

Yakshanba qonuni harakatining bashoratli ravishda 313-yilda boshlanadigan davri Milan farmoni bilan boshlanadi. So'ngra, o'n yetti yillik davrning o'rtasida bo'lgan 321-yilda, birinchi Yakshanba qonuni paydo bo'ladi. Sharq va g'arbga bo'lingan shohlik bo'linishining uchinchi bosqichi — bu Qo'shma Shtatlardagi vahshiy hayvonning tamg'asini yoki Xudoning muhrini qabul qiladiganlar va qabul qilmaydiganlar o'rtasidagi bo'linishni ifodalovchi 330-yil edi. Yakshanba qonunlarining bir qatori mavjud bo'lib, ular bir Yakshanba qonuniga olib boradi; 321 birinchi Yakshanba qonunini ifodalaydi va u 330-yildagi oxirgi Yakshanba qonuniga olib boradi.

Antioxning ikki yuz ellik yilidan farqli o'laroq, Neroning ikki yuz ellik yili sakkiz yillik bir davrni, birinchi Yakshanba qonunining o'rtasini, so'ngra esa to'qqiz yilni belgilaydi. Qator ustiga qator tarzida Antiox va Nero uchta yo'lbelgi bilan ifodalangan ikki davrni aniqlab beradi. Har ikkala qatorda ham birinchi va oxirgi yo'lbelgilar aynandir: boshida nikoh bilan belgilangan, ajralish bilan yakunlangan bir farmon, hamda boshida va oxirida shimol podshohi bilan janub podshohi o'rtasidagi jang. O'rtadagi 321-yildagi birinchi Yakshanba qonuni Antiox turgan joy bo'lishi kerak. U o'n yil bilan ifodalangan sinov jarayonining yakunida turibdi, va bu sinov jarayoni Antioxni yettitasidan bo'lgan sakkizinchi sifatida namoyon qiladi, chunki u yettitasidan bo'lgan sakkizinchi bo'lgan hayvonning suratini yasaydi. Ayni vaqtda bir yuz qirq to'rt ming kishi ham sinov jarayonidan o'tadi va yettinchi Laodikiya jamoatidan sakkizinchi va Filadelfiya jamoatiga aylanadi.

Birinchi yakshanba qonunida tasvirni tiklash boshlanadi va Vahiy kitobining o'n uchinchi bob, o'n birinchi oyatidagi yakshanba qonunida yakunlanadi; bu oyat Qo'shma Shtatlarning qo'zi sifatidagi boshlanishini uning ajdaho sifatidagi oxiri bilan qarama-qarshi qo'yadi. O'n uch isyonning ramzidir, va o'n birinchi oyat kontekstida isyonning ramzi hamda Qo'shma Shtatlarning ajdaho kabi so'zlashi — hayvonning tamg'asidir; holbuki, Xudoning muhriga ega bo'lganlarning ramzi o'n bir sonidir. Vahiy 13:11 Qo'shma Shtatlar ajdaho kabi so'zlaydigan yakshanba qonunida hayvonning tamg'asini oladiganlar bilan Xudoning muhrini oladiganlar ajralib chiqishini ko'rsatadi.

Hayvon suratining sinov davri uning kelishini belgilovchi o'ziga xos alomatlarga ega bo'lib, shu bilan birga uning nihoyasini ham timsollaydi. Nuhdan tortib Karnaylar bayramigacha Xudo hech qachon o'zgarmaydi; U sinov davrining kelishidan oldin uni har doim e'lon qiladi. Uning e'lonlari O'zining bashoratli kalomida topiladi. Adventistlarning aksariyati (mening taxminimcha) Quddusning vayron qilinishida ikki qamal bo'lganini yoki yakuniy vayronagarchilik kuni

Navuxadnazar Quddus va ma'badni birinchi bor — alfa zamonida — vayron qilgan yilning ayni kuni bo'lganini bilmaydilar. Ular, shuningdek, qamallar muqaddas bayramlarda boshlanganini va muqaddas bayramda tugaganini, yoxud qamal davri uch yarim yil bo'lganini ham bilmasliklari mumkin. Agar ular bu haqiqatlarni bilmasalar, unda Yuliy Tsezar hayvon suratining sinov davrining boshlanishini uning eng mukammal ifodasida belgilashini ko'rishlari ehtimoldan yiroq ko'rinadi. "Mukammal ifoda" deganda men uning yakuniy bajo bo'lishini nazarda tutaman.

Xuddi shu davr 1888-yildan Yakshanba qonunigacha, so'ngra yana 11-sentabrdan Yakshanba qonunigacha tasvirlanadi, ammo 313-yildan 330-yilgacha bo'lgan davrda Buyuk Konstantin orqali ifodalangan hayvon suratining o'rnatilishiga oid bashoratli davrning mukammal bajo bo'lishi 1989-yildagi oxirzamon boshlanganidan beri sakkizinchi prezidentning prezidentligi davrida boshlanadi.

Birinchi yakshanba qonunidan boshlab, Shabbat va yakshanba ustidagi sinov davri Antioxning yetti yili bilan ifodalangan davr ichida ochilib boradi. Antiox naslining yetti yili Neron naslining to'qqiz yiliga ko'paytirilganda oltmish uch hosil bo'ladi, va miloddan avvalgi 63-yilda Pompei ulug'vor yurtini zabt etdi; bu Doniyor 11-bobning o'n oltinchi oyatining amalga oshishi edi. Yakshanba qonuni vaqtida to'qqiz shoh o'z saltanatini Sur qohishasiga berishga rozi bo'lgan o'n shohning bosh shohi sifatida Qo'shma Shtatlarni tan oladilar; o'sha qohisha esa so'ngra yer yuzining barcha shohlari bilan zino qilishi kerak bo'ladi.

O'n bokira haqidagi masalning bashoratli tuzilishiga muvofiq, yirtqich va soxta payg'ambarning nikohi 1989-yilda amalga oshdi, biroq yakshanba qonuni paytida bu nikoh to'la-tamom nihoyasiga yetadi. O'sha tarixning bir fraktali 2001-yilda, 11-sentabrda boshlangan tiriklarning hukmi davridir. O'sha nuqtadan yakshanba qonunigacha — yirtqichning surati sinov vaqti bo'lgan, ayni paytda bir yuz qirq to'rt mingning muhrlanish vaqti ham bo'lgan davr davomida — hukm Xudoning ahd xalqiga va ular Ibrohim ahdining bashoratiga muvofiq istiqomat qilib kelgan yurtga nisbatan amalga oshiriladi. O'sha davrda Laodikiyadagi Yettinchi kun adventistlari jamoati hukm qilinadi, so'ngra o'zlarini bokiralar deb e'tirof etuvchilar hukm qilinadi. Shunday qilib, protestant shoxi hukm qilinadi, va u aynan avval respublikachi shoxning Demokratik partiyasi 2024-yilgacha hukm qilingan davrda, endi esa respublikachi shoxning Respublikachilari hukmi yuz berayotgan paytda hukm qilinadi. Konstitutsiyaviy hukumat ikki shoxni ko'tarib turgan yirtqichdir va u yakshanba qonuni paytida hukm qilinadi.

1989-yildan Yakshanba qonunigacha bo'lgan davr 11-sentabrdan Yakshanba qonunigacha bo'lgan fraktalda ifodalangan, ammo hayvon suratining o'rnatilishining mukammal bajo bo'lishi yettitadan bo'lgan sakkizinchi prezidentda namoyon bo'ladi. Neroning o'n yetti yili 11-sentabrdan Yakshanba qonunigacha bo'lgan tarixning fraktalidir. Antioxning o'n yetti yili ham xuddi shunday. Reyganning nikohi va maxfiy ittifoq sakkizinchi prezidentlar davrida oshkora ittifoq bilan nihoyasiga yetadi. Alfa va omega nikohlarining birinchisi 2001-yilda, ingliz qonuni rim qonuniga o'zgartirilgan paytda, Patriot Act bilan ramziy ifodalangan edi. Milan farmonining nikohi hayvon suratining o'rnatilishining mukammal bajo bo'lishi boshlanishini belgilaydi. Uning tuzilishi o'nta bokiraning nikohi tuzilishiga asoslangan bo'lib, haqiqiy nikoh davomida yuz beradigan soxta nikohni ifodalaydi.

Hayvonning surati sinov davri biz “muhranishimiz”dan oldin o‘tishimiz kerak bo‘lgan “sinov”ni ifodalaydi. Xudoning uyi avval hukm qilinadi, so‘ngra Yakshanba qonuni vaqtida Xudoning uyidan tashqaridagilar hukm qilinadi. Yakuniy hukm davri ham Xudoning uyida, ham undan keyin buyuk olomonda birinchi Yakshanba qonuni bilan boshlanadi. Amerika Qo‘shma Shtatlarida birinchi Yakshanba qonuni bo‘ladi va u hayvonning surati sinov davrining mukammal va yakuniy bajo bo‘lishining boshlanishini belgilaydi; bu davr esa keyinchalik Vahiy 13:11 ni bajo keltiradigan Yakshanba qonunida nihoyasiga yetadi. O‘sha Yakshanba qonuni ulug‘vor yurtdagi oxirgi Yakshanba qonunidir. Ulug‘vor yurtdagi oxirgi Yakshanba qonuni dunyodagi birinchi Yakshanba qonuni bo‘lib, dunyo uchun hayvonning surati sinov davrini belgilaydi. Dunyoning sinov davri o‘n uchinchi bobning o‘n birinchi oyatidagi Amerika Qo‘shma Shtatlaridagi Yakshanba qonuni bilan boshlanadi. Amerika Qo‘shma Shtatlari yaqinlashib kelayotgan Yakshanba qonunida ajdaho kabi “gapirganda”, bobning o‘n ikkinchi oyatidan boshlab keyingi oyatlar dunyo miqyosidagi hayvonning surati sinov davrini ifodalaydi.

Shu sababli, 313-yildagi farmondan boshlanadigan o‘n yetti yil bilan yakun topadigan, undan keyin 321-yildagi birinchi yakshanba qonuni, so‘ng 330-yildagi sharq va g‘arb bo‘linishi keladigan Neronning ikki yuz ellik yillik bashoratini ko‘rish muhimdir. Neron qatorining uch bosqichi ta‘qib haqida bo‘lib, Neron ta‘qibning timsoli, 250 yillik davr esa murosa qiluvchi jamoat yetib kelgan 313-yilda yakunlangan Smirna jamoatini ifodalaydi. Uchinchi bosqich bir shohlikning yakunini belgilaydi; shu bois, Qo‘shma Shtatlarga tatbiq etilganda, u yakshanba qonunini hamda oltinchi shohlikdan yettinchi va sakkizinchi shohliklarga o‘tishni ifodalaydi. Dunyoga tatbiq etilganda esa, uchinchi yo‘l-ko‘rsatkich insoniyat sinov muddatining yopilishidir; bu, yirtqichning suratining dunyo sinov davri boshlanishida Qo‘shma Shtatlar uchun sinov muddatining yopilishi bilan oldindan timsollangan edi.

Shuning uchundirki, yigirma ikkinchi oyatda bayon etilganidek, xoch bilan ifodalangan va Yakshanba qonuniga olib boruvchi to‘rtta Rim hukmdorining uchinchisi bo‘lgan Avgust Qaysar, undan keyin ham xochni ifodalovchi Tiberiy kelishi kerak bo‘lsa-da, baribir xochni ifodalashi mumkin. Mahluqning surati sinov davri ikki qismli sinov bo‘lib, u avval yerni, so‘ngra dengizni sinaydi. Yer — Amerika Qo‘shma Shtatlari, dengiz esa dunyodir.

Hayvonning surati sinovi alomatlarning ikki karra bo‘lishini keltirib chiqaradi; bunda ikkinchi davrning alifsi ayni paytda birinchi davrning omegasi ham bo‘ladi. 321 yil bashorat tarixidagi birinchi yakshanba qonuni edi, va hayvonning surati sinov vaqtini belgilovchi o‘n yetti yil ichida 321 yil Amerika Qo‘shma Shtatlaridagi birinchi yakshanba qonuni bo‘lib, u ulug‘vor yurtdagi hayvonning surati sinov vaqtining omega yakshanba qonuniga olib boradi. Biroq 321 yil dunyo uchun ham birinchi yakshanba qonunidir, shu bois 321 yil hayvonning surati sinov vaqtining ham boshlanishi, ham yakunining o‘rtasini belgilaydi. 313 yil boshlanishdir, va boshlanish farmondir, bu esa yakshanba qonunining timsolidir. Neronning o‘n yetti yili yakshanba qonunlarining inson uchun inoyat sinov muddatining yopilishigacha kuchayib boradigan bir davrini belgilaydi.

Farmon sinov muddatining yopilishiga olib boradigan birinchi Yakshanba qonunini timsollaydi. Pompei o‘n oltinchi oyatda Yahudoni egallab oldi, bu Yakshanba qonunini timsollaydi, va Yuliy Sezar birinchi Triumviratni tuzdi; garchi u rasmiy bo‘lmagan uch tomonlama ittifoq bo‘lgan

bo'lsa-da, tarixchilar baribir uni birinchi deb qayd etadilar. Yuliy Sezarning Yakshanba qonunining uch tomonlama ittifoqiga oid timsoli, xoch paytida Tiberiy tomonidan davom ettirilgan Avgust Sezarning rasmiy Triumviratini timsollagan edi. To'rtala Rim hukmdori ham Yakshanba qonunini timsollaydi, xuddi Neroning o'n yetti yilining barcha uch bosqichi ham shunday timsollagani kabi.

Pompey 1989-yilga mos keladi; Julius o'n birinchi oyatga; Augustus o'n beshinchi oyatga va Tiberias o'n oltinchi oyatga mos keladi. Oyatlardagi Julius haqidagi hikoya uning Misrga yurishi va Kleopatra bilan bog'liq voqealarni o'z ichiga oladi. Bu tarix Mark Antoniy tomonidan takrorlanadi. Mark Antoniy Yuliy Tsezarning Yuliy yigirma uchta pichoq zarbasi bilan o'ldirilgan paytdagi bosh sarkardasi edi. Yigirma uch Yakshanba qonunini ifodalaydi, va Yuliyning 23 yara bilan o'limi Yakshanba qonunida nihoyasiga yetadigan bir shohlikdir. Shundan so'ng Mark Antoniy, Avgust Tsezar va Markus Lepidas uning o'limi uchun qasos olish maqsadida birinchi rasmiy Triumviratni tuzdilar. O'sha uch tomonlama hokimiyatlardan biri bo'lgan Mark Antoniy Yuliyning Misr va Kleopatra bilan bo'lgan uchrashuvini takrorlamoqchi edi.

Yuliy bo'ladimi yoki Mark Antoniy bo'ladimi, ikkalasi ham Rimning ramzlaridir, Kleopatra esa Misr va Yunonistonning ramzi edi. U Misrdagi yunon hukmronligini ifodalagan, bularning ikkalasi ham ajdahoning ramzlari bo'lgan, Yuliy va Mark Antoniy esa hayvonning ramzlaridir. Munosabatdagi ayol sifatida Kleopatra jamoat edi, shu tariqa Yuliy va Mark Antoniy davlatni ifodalardi. Kleopatra o'zining shohona rimlik oshiq-ma'shuqlaridan ikki marta ajratilgan ayolni ifodalaydi: avval 1798 yilda, so'ngra sinov muddati yakunida, unga yordam beruvchi hech kim bo'lmagan holda o'z nihoyasiga yetganda. Uning yakuniy halokati miloddan avvalgi 31 yildagi Aktiy jangida sodir bo'ladi. Aktiy jangidagi g'olib Avgust Qaysar edi, shunday ekan, biz Pompey Misrda o'lganini, Yuliy Kleopatra bilan Misrda uchrashganini, bu hodisa Mark Antoniy tarixida takrorlanganini, so'ng esa Avgust Qaysar bu munosabatga Aktiyda yakun yasaganini ko'ramiz. Aktiy Yakshanba qonunini ko'rsatadi, chunki aynan Aktiy jangida Rim uchun uchinchi to'siq olib tashlandi va Doniyor 11:24 ning bajo bo'lishi sifatida imperatorlik butparast Rimi uch yuz oltmish yil hukmronlik qila boshladi.

Pompey dastlabki ikki to'siqni, Avgust esa uchinchisini olib tashladi.

Va ulardan biridan janubga, sharqqa va go'zal yurt tomonga nihoyatda kattalashgan bir kichik shox chiqib keldi. Doniyor 8:9.

Pompey — 1989 yil bo'lib, bu zamonaviy Rimning o'limli yarasi tuzalar ekan, u tomonidan yengib o'tilishi lozim bo'lgan uch siyosiy qudratning birinchi yo'l-belgisidir. Bular — Sovet Ittifoqi, undan keyin esa Doniyor 11-bobning qirq birinchi oyatida qayd etilganidek, Amerika Qo'shma Shtatlari hamda Birlashgan Millatlar Tashkilotidir. Papalik qudratining urushi siyosiy ham, diniy hamdir; va bashoratchilik nuqtai nazaridan, Qo'shma Shtatlarning diniy qudrati Reagan bilan papa Ioann Pavel II o'rtasidagi maxfiy ittifoq amalga oshirilgan paytda zabt etildi. Papalikning nishoni uch siyosiy to'siqni va uch diniy qudratni o'z ichiga oladi. 1989 yilda uch siyosiy qudratdan biri supurib tashlandi; Rimga qarshi norozilik bildirish ma'nosini anglatadigan so'zning o'zi sifatidagi Protestantizm ham ayni tarixda Amerika Qo'shma Shtatlari prezidenti tomonidan supurib

tashlandi. Uch siyosiy qudrat — Sovet Ittifoqi, Amerika Qo‘shma Shtatlari va Birlashgan Millatlar Tashkiloti, diniy nishonlar esa Protestantizm, shuningdek ajdahoning turli dinlari bo‘lib, bularning barchasi spiritizm deb hisoblanadi. Dunyoni Armageddonga olib boradigan uch din — murtad Protestantizm, Katolitsizm va spiritizmdir; va papalik qudratining o‘z cherkovi ichidagi konservativ hamda liberal mafkura o‘rtasidagi ichki kurashlari, pravoslav Katolitsizm bo‘linishlari bilan birga, diniy to‘siqdir; Katolitsizm zabt etishi lozim bo‘lgan qolgan ikki diniy to‘siq esa murtad Protestantizm va spiritizmdir. Protestantizm 1989 yilda supurib tashlandi.

Agar Fatima xabarlaridan kelib chiqqan turli katolik bashoratlarida ifodalanganidek, katolitsizmning ichki kurashlari uning o‘z dinidan tashqaridagi diniy kuchlarni yengib o‘tish yo‘lidagi sa’y-harakatlaridan ajratib ko‘rilsa, unda uning protestantizm ustidan alfa g‘alabasi Reyganning maxfiy ittifoqi, omega g‘alabasi esa 2025-yildagi ochiq ittifoq bo‘lgan. Uning pravoslav cherkovlari bilan kurashlari ham 1989-yildagi dastlabki g‘alabadan to Paniumdagi yakuniy g‘alabagacha tasvirlangan.

Pompey 1989 yilga muvofiq keladi, va uning “sharq va go‘zal diyori” ustidan qozongan ikki g‘alabasi — Doniyor sakkizinchi bob, to‘qqizinchi oyatda ularni shunday ta’riflaganidek — papalikning sobiq Sovet Ittifoqi ustidan ma’naviy va siyosiy g‘alabasini hamda bunga hamroh bo‘lgan, e’tiqod qiluvchi protestantizmning ulug‘vor diyori ustidan ma’naviy g‘alabani ifodalaydi. Yuliy Sezar, Antiochus III kabi va Zelenskiy qanday bo‘lsa, xuddi shunday, Rofiyada mag‘lub bo‘ladi. O‘n yettinchi oyatdan o‘n to‘qqizinchi oyatgacha bo‘lgan oyatlarning mavzusi Yuliydir, so‘ngra esa Avgust Sezar soliq undiruvchini yuboruvchi sifatida maydonga chiqadi. Tiberiy Sezar xoch davrida hukmronlik qilmoqda, shu sababli Tiberiy o‘n oltinchi oyatdagi yakshanba qonunidir.

Bu Avgustni o‘n beshinchi oyatdagi Panium bilan va o‘n birinchi oyatdagi Rafiya jangini esa Yuliy bilan moslashtiradi. Panium jangi — o‘n oltinchi oyatdagi Yakshanba qonunidan sal oldin boshlanadigan uchinchi jahon urushidir, biroq keyin u Aktiy jangiga aylanadi. Panium quruqlik jangi edi (Qo‘shma Shtatlar), Aktiy esa dengiz jangi edi (dunyo). Avgust Paniumda to‘rtta Rim hukmdori qatorida ifodalanadi, Aktiyda esa u amaldagi yetakchi edi. Paniumda Antiox Rim bilan ittifoqda bo‘lgan Misrga qarshi ish tutdi, Aktiyda esa Avgust Rim (Mark Antoniy) bilan ittifoqda bo‘lgan Misrga (Kleopatra) qarshi ish tutdi. Bu shuni anglatadiki, Pompei qirqinchi oyatni 1989 yilgacha ifodalaydi, Tiberiy esa qirq birinchi oyatdagi Yakshanba qonunini ifodalaydi. Yuliy Sezar miloddan avvalgi 217 yildagi Rafiya jangi orqali timsollangan Ukraina urushi boshlangan 2014 yilda yetib keldi.

Bu, o‘n yettidan yigirma ikkigacha bo‘lgan oyatlar 1989-yilda boshlanib, Yakshanba qonunida yakun topishini va shu bois qirqinchi oyatning “yashirin tarixi”ga mos keladigan tarix ekanini ko‘rsatadi. Makkabiylar haqidagi bashoratli qator ham aynan o‘sha “yashirin tarix”ga mos keladi. Rim hukmdorlari qatori zamonaviy Rimni, Vahiy 16 dagi hayvonni aniqlab bermiqda, Makkabiylar qatori esa ulug‘vor yurti, Vahiy 16 dagi soxta payg‘ambarni tasvirlamoqda. Uch jang qatori janub shohi ustidan qozonilgan g‘alabani, Vahiy 16 dagi ajdahoni ko‘rsatadi.

Ushbu uch chiziq dunyoni Armageddonga olib boradigan uch qudratni ifodalaydi va ular qirqinchi oyatda janub shohi, ajdarho, shimol shohi, hayvon sifatida tasvirlangan, aravalar, otliqlar va

kemalar esa soxta paygʻambardir. Oʻninchi oyatdan yigirma uchinchi oyatgacha boʻlgan uch chiziq qirqinchi oyatning yashirin tarixidagi uch qudratni ifodalaydi; ular qirqinchi oyatning oshkor tarixida ifodalangan uch mavzuning davom etayotgan tasviridan boshqa narsa ham, kam narsa ham emas.

Birinchi oyat

Birinchi oyatdan to toʻrtinchi oyatgacha boʻlgan oyatlar “oxirzamon vaqti”ni 1989-yilda deb belgilaydi, shuningdek, oʻsha boshlangʻich nuqtadan boshlab Amerika Qoʻshma Shtatlarining sakkiz prezidentini koʻrsatadi va nihoyat yakuniy hamda ancha boyroq sakkizinchi prezident bilan tugaydi. Toʻrtinchi oyatda oʻsha shoh dunyoning shohiga aylanadi; bu Buyuk Iskandar, shoh Axab, Vahiy kitobining oʻn yettinchi bobidagi oʻn shoh, Zabur sakson uchdagi oʻn qabila va Ibtido 15:18–21 da Xudoning Abram bilan qilgan ahdining eng birinchi qadamidayoq dunyoning timsoli sifatida koʻrsatilgan oʻn xalq orqali ifodalanadi.

Birinchi oyatdan to toʻrtinchi oyatgacha boʻlgan oyatlar 1989-yildan boshlab qirq birinchi oyatdagi Yakshanba qonunidagi uch tomonlama ittifoqqacha boʻlgan tarixni ifodalaydi; shu bois ular toʻrt Rim hukmdoriga, Makkabeylar nasabiga hamda oʻninchi oyatdan oʻn beshinchi oyatgacha boʻlgan uch jangga muvofiq keladi; bularning barchasi birgalikda qirqinchi oyatning yashirin tarixini tashkil etadi.

Beshinchi oyatdan to toʻqqizinchi oyatgacha boʻlgan oyatlar 538-yildan 1798-yilgacha boʻlgan tarixni mukammal tarzda ifodalovchi bir bashoratli chiziqni bayon qiladi hamda qirqinchi oyatdagi oxirzamonning ahamiyatini tushunish uchun tarixiy va bashoratli mantiqni taqdim etadi. Ana shu mantiq oʻninchi oyatni beshinchi oyatdan to toʻqqizinchi oyatgacha boʻlgan tarix uchun javob zarbasi sifatida tushuntiradi va shu orqali 1989-yilning mantiqini belgilab beradi. Bu shuni anglatadiki, Doniyor 11-bobning birinchi oyatidan yigirma uchinchi oyatigacha boʻlgan oyatlar qirqinchi oyatning yashirin tarixi bilan muvofiqlashtirilgan beshta bashoratli chiziqni ifodalaydi. Dastlabki toʻrt oyat Vahiy oʻn yettinchining yettinchi shohligida oʻnta shohning shohi boʻlishga taqdir etilgan, yettitaning ichidan chiqqan sakkizinchi prezident — Tramp haqida.

Beshinchi oyatdan oʻninchi oyatgacha boʻlgan oyatlar 1798 yilga va undan 1989 yilgacha olib boradigan tarixni, yaʼni qirqinchi oyatning tarixini koʻrsatadi. Oʻninchi oyatdan oʻn beshinchi oyatgacha boʻlgan oyatlar 1989 yilda boshlangan uchta vositachi urush tarixini koʻrsatadi; ikkinchisi 2014 yilda boshlangan, soʻng 2015 yilda eng boy prezident sahnaga chiqqan. Oʻsha eng boy prezident 2020 yilda oʻldirilgan, 2022 yilda esa Rafiya urushi keskinlashgan, shundan keyin eng boy prezident 2024 yilda qaytib kelgan, va 2025 yilda ham hayvonning boshi, ham hayvon suratining boshi qasamyod qildirilib lavozimga kirishgan.

Bu masalalarni keyingi maqolada davom ettiramiz.